

FLEKKEFJORD KOMMUNE

Kirkegaten 50
4400 FLEKKEFJORD

Saksbehandler, innvalgstelefon

Mia Mathilde Maudal, 38 17 62 73

Statsforvalterens uttalelse til varsel om oppstart av kommuneplanens samfunnsdel og høring av planprogram i Flekkefjord kommune

Vi viser til kommunens oversendelse datert 24.06.2026, med varsel om oppstart av kommuneplanens samfunnsdel for Flekkefjord kommune og høring av forslag til planprogram. Statsforvalteren ba om utsettelse av frist for innspill i epost av 17.08.2026, og fikk i utsatt frist til 26.08.2026.

Kommuneplanens samfunnsdel skal ta stilling til langsiktige utfordringer, mål og strategier for kommunen i sin helhet, og være et styrende verktøy for kommunens organisering.

Gjeldende samfunnsdel er fra 2014.

Statsforvalterens overordnede synspunkter

Det er i planprogrammet forslått at ny samfunnsdel skal ha en varighet til 2040 med bakgrunn i forsinkelser i revisjonsarbeidet, og at det skal legges opp til at neste revisjon skjer av nyvalgte bystyrerepresentanter. Statsforvalteren anbefaler at planen revideres oftere, og at dette vurderes minimum hvert 4. år. På denne måten vil planen kunne fungere som et levende og nyttig verktøy for kommunens langsiktige arbeid, samtidig som den reflekterer langsiktige mål og behov på en måte som innfrir forventningene for neste planperiode. Dette innebærer at planen må klare å fremheve utfordringene knyttet til samfunnssikkerhet, klimaendringer, demografisk utvikling, kommuneøkonomi og arealforvaltninger som sentrale temaer som må håndteres i ny samfunnsdel.

Statsforvalteren er enig i at Flekkefjord står ovenfor utfordringer knyttet til demografiske endringer, arbeidskraftmangel, levekår, kommuneøkonomi og klimaendringer. Vi vil derfor særlig fremheve at disse utfordringene må ses i sammenheng og danne grunnlaget for prioriteringer i ny samfunnsdel.

For at samfunnsdelen skal bli et effektivt styringsverktøy for kommunen, bør det legges vekt på:

- Tydelige prioriteringer mellom mål og satsningsområder, under alle temaer
- Realistiske og økonomisk gjennomførbare strategier
- En god sammenheng mellom mål, tiltak og ressursbruk
- Målbare indikatorer for oppfølging av strategier. Dette er særlig viktig i sammenheng med en lengre tidsramme.
- En sterk kobling mellom samfunnsdel, arealstrategi, handlingsdel og økonomiplan.

Vi anbefaler videre at kommunen vurderer erfaringene fra gjeldende samfunnsdel, og at dette danner et grunnlag for revisjonen. En vurdering av hvilke mål og strategier som har hatt ønsket effekt og hvilke som bør justeres, vil bidra til bedre måloppnåelse og økt langsiktig styring. Spesielt mener vi det vil være viktig å utvikle regnskap og budsjett for arealbruk og klimagassutslipp videre, med sikte på å fremstille den løpende utviklingen opp mot målene for 2030 og 2050 på en tydelig og beslutningsrelevant måte.

Vi vil videre i brevet gi innspill og anbefalinger til videre drøftinger og prioriteringer som kommunen bør gjøre videre i revisjonen av ny samfunnsdel.

Samfunnssikkerhet og beredskap

Samfunnssikkerhet og beredskap er omtalt på en tilfredsstillende måte i planprogrammet. Det er positivt at temaene løftes frem både i situasjonsbeskrivelsen og som aktuelle problemstillinger i det videre planarbeidet. I lys av dagens utviklingstrekk er det viktigere enn tidligere å ha et systematisk fokus på håndtering av uforutsette hendelser og kriser, blant annet knyttet til stormaktsrivalisering og hybride trusler. Det er også positivt at planprogrammet adresserer klimaendringer og klimatilpasning, og at dette legges til grunn for revisjonen av kommuneplanens samfunnsdel.

ROS Agder og Klimaprofilen er lagt til grunn som sentrale kunnskapskilder, noe vi vurderer som hensiktsmessig. Det bør videre legges til rette for at samfunnssikkerhet og beredskap blir et integrert og gjennomgående hensyn i kommunens planlegging og organisering. På denne bakgrunn vil vi anbefale at de som jobber med beredskap deltar gjennom hele planprosessen.

Barn og unge

Statsforvalteren mener planprogrammet har et godt kunnskapsgrunnlag om barn og unges situasjon, blant annet gjennom oppvekstprofil, folkehelseprofil og Ungdata. Samtidig vurderer vi at barn og unge-perspektivet i begrenset grad er synliggjort i beskrivelsen av framtidige mål og strategiske prioriteringer. Kommunen omtaler utfordringer knyttet til lavinntekt, utenforskap og sosial ulikhet blant barn og unge, og Statsforvalteren anbefaler at det i det videre planarbeidet tydeliggjøres hvordan disse utfordringene skal følges opp gjennom mål og strategier for gode oppvekstsvilkår. Videre bør oppvekstperspektivet innlemmes tydeligere i arealstrategien, blant annet gjennom søkelys på trygge skoleveier, trafikksikkerhet, sammenhengende gang- og sykkelforbindelser, tilgang til nærnatur, leke- og aktivitetsområder og gode møteplasser for barn og

unge. Barnehagens betydning som sentral arena for tidlig innsats, inkludering, språkutvikling og livsmestring bør også synliggjøres i planarbeidet.

Når det gjelder medvirkning, er det positivt at kommunen planlegger å involvere ungdomsrådet i prosessen. Statsforvalteren vil samtidig vise til plan- og bygningsloven § 5-1, som understreker kommunens særlige ansvar for å sikre aktiv medvirkning fra barn og unge. Vi anbefaler derfor at kommunen beskriver nærmere hvordan barn og unge i ulike aldersgrupper skal gis mulighet til å delta, for eksempel gjennom medvirkningsopplegg i barnehager, skoler, elevråd, ungdomsklasser eller andre arenaer der barn og unge oppholder seg. Erfaring viser at barn og unge ofte gir verdifulle innspill om nærmiljø, trafiksikkerhet, møteplasser, fritidstilbud og trivsel når medvirkningen tilpasses deres alder og forutsetninger. Det bør også framgå hvordan innspill fra barn og unge vil bli dokumentert og tatt med i den videre planprosessen.

Folkehelse og befolkning

Planprogrammet viser til en befolkningsframskriving og økning i antall endre i årene som kommer, men vi savner en tydeligere drøfting av hvilke konsekvenser dette vil ha for kommunen. Fremtidens demografi vil ikke bare påvirke behovet for arbeidskraft og nærhet til tjenester, men også hvordan kommunen planlegger boligområder, transportløsninger og nærhet til tjenester. Statsforvalteren anbefaler derfor at kommunen i det videre arbeidet med samfunnsdelen og arealstrategien tydeliggjøres hvordan folkehelsearbeidet kan bli et gjennomgående hensyn i alle temaområder.

Når det gjelder boligsosiale hensyn, er dette ikke eksplisitt nevnt, og vi anbefaler derfor at kommunen i videre planprosessen tydeliggjør hvordan boligpolitikken skal bidra til sosial bærekraft, inkludering og folkehelse, herunder ivaretagelse av vanskeligstilte på boligmarkedet, et variert boligtilbud, aldersvennlige boliger og sammenhengen mellom bolig, levekår og samfunnsdeltakelse. I dette innebærer det at kommunen må gjøre vurderinger opp mot hvordan lokalisering og utforming av boliger kan bidra til økt mestring, selvstendighet og redusert tjenestebehov hos en aldrende befolkning.

Planprogrammet viser videre til at 76 prosent av innbyggerne bor innenfor en radius på om lag 10 kilometer fra sentrum. Vi savner en nærmere vurdering av hvordan behovene til innbyggere utenfor disse områdene skal ivaretas, særlig i lys av en økende andel eldre. Dette er grupper med større behov for transport. Der kollektivtilbudet ofte ikke strekker til, vil en eldre befolkning kunne støte på utfordringer tilknyttet tilgjengeligheten på bussholdeplasser. Tilgang til transport er viktig for deltakelse i hverdags- og samfunnsliv. Vi anbefaler derfor at kommunen jobber videre med å forbedre kollektivtilbudet, også for denne gruppen.

For øvrig er det positivt at kommunen legger opp til en bred medvirkningsprosess med egne dialogarenaer for blant annet eldreråd, råd for personer med funksjonsnedsettelse og ungdomsråd. I denne sammenheng er det fremhevet i planprogrammet at ungdom opplever nærmiljøet som trygt. Vi vil videre anbefale at kommunen også vurderer kunnskapsgrunnlaget knyttet til eldres

opplevelse av trygghet, tilhørighet og mulighet for deltakelse i nærmiljøet, sett i lys av de demografiske endringene som forventes.

Demografi og kommuneøkonomi

Kommunestyret skal iht. den såkalte «generalbestemmelsen» i kommunelovens § 14-1 forvalte økonomien slik at den økonomiske handleevnen blir ivaretatt over tid. I dette ligger det at kommunestyret har ansvar for en sunn og langsiktig økonomiforvaltning, for blant annet å sikre et godt tjenestetilbud og et handlingsrom for å utøve lokal politikk. Kommunestyret skal iht. kommuneloven § 14-2 bokstav c fastsette lokale finansielle måltall som skal angi en retning for hvordan kommunens økonomiske handleevne skal ivaretas over tid. Disse skal være tilpasset kommunens økonomiske situasjon, og skal – i likhet med kommuneplanens samfunnsdel - være langsiktige.

Statsforvalteren vil anbefale at Flekkefjord kommunes nåværende finansielle måltall kommer frem som en del av beskrivelsen under overskriften kommuneøkonomi. Eventuelt kan revisjonen av samfunnsdelen også være en anledning for kommunen til å vurdere om det er behov for en justering av de nåværende lokale langsiktige finansielle måltallene.

Arealstrategi

Arbeidet med å utvikle en arealstrategi i kommunen er sentralt for samfunnsutviklingen, og et virkemiddel for å nå en bærekraftig utvikling. Hensikten med arealstrategien er å sikre sammenheng fra samfunnsdelens mål for samfunnsutviklingen over til arealdelen av kommuneplanen. Prøvesteinen på om arealstrategien oppfyller intensjonen er langt på vei om den er egnet til å gi reell styring av arbeidet med ny arealdel av kommuneplanen. Strategien skal ved oppstart av arealdelen gi føringer som snevrer inn og gir retning til de innspill man etterlyser til planprosessen. I neste trinn skal den fungere som grunnlag for å sile ut og rangere de innspillene som er relevante å gå videre med.

Utvikling av lokalsentre og lokalmiljøer med variert boligmasse, møteplasser, samt tilbud og tjenester i gangavstand, bidrar både til lavere klimagassutslipp, sparer areal og bidrar til sosial bærekraft og et mer eldrevennlig samfunn. Forebyggende folkehelsearbeid er samfunnsøkonomisk lønnsomt, og også positivt for kommunens driftsutgifter. En styrt og tettere arealbruk bidrar også til lavere kommunale kostnader til drift og vedlikehold av infrastruktur, og til kortere reiseavstander i hjemmetjenesten mm.

Disse hensynene er også tydelig forankret i nasjonale føringer for planlegging, som kommunen må legge til grunn i arbeidet med arealstrategien. De to planretningslinjene - *statlige planretningslinjer for klima og energi* (SPR for KE) og *statlige planretningslinjer for arealbruk og mobilitet* (SPR for AM) - er kommet til siden 2014. Disse er sentrale og skal legges til grunn for alt planarbeid – i hele Norge. Retningslinjene tydeliggjør at hensynet til klima, natur og energi skal ha høy prioritet og vurderes i sammenheng. Disse to danner rammer for kommunens arealstrategi, mens strategien er kommunens svar på hvordan man vil prioritere innenfor disse rammene.

For å omsette disse føringene til praktisk planarbeid og bedre beslutningsgrunnlag, finnes det også flere nyere verktøy og metoder som kan være relevante å ta i bruk. Gjennom Stimulab-prosjektet «*Sammen om fremtidens arealprosesser*» ble det nylig utarbeidet flere råd og anbefalinger for styrket dialog og samarbeid i planprosesser, bl.a. forslag til ny mal for oppstartsmøte og saksfremlegg, med fokus på å identifisere politisk handlingsrom i plansaker. Siden prosjektet har sitt opphav i Lister-kommunene, og det er behov for å teste ut verktøyene i praksis, må gjerne Flekkefjord angi om og hvordan en ønsker å følge opp det gode samarbeidet som ble etablert gjennom prosjektet.

Behovet for tydelige prioriteringer og gode avveininger mellom ulike hensyn og interesser er spesielt viktig i tilknytning til arealbruk og prioritering av kommunens arealressurser. Som eksempel viser vi til pågående planarbeid med kommunedelplan for sentrumsområdene, og arbeidet med å løse innsigelsene. Flekkefjord kommune viser at dere evner å legge til rette for utvikling av kommunen, men lokal arealutvikling må også ses i sammenheng med nasjonale og internasjonal natur- og klimapolitikk, samt statlige føringer og retningslinjer for arealplanlegging. En arealstrategi som gir tydelige føringer for kommunens arealbruk, kan bli et kraftfullt verktøy for å løse både naturkrisen og klimakrisen i en lokal kontekst, og bidra til bedre samarbeid om kommunens arealer.

Kommunen viser til regionutvidelsen som er forventet å følge av utbyggingen av E39 mellom Kristiansand og Stavanger. Større veiprosjekter kan bidra til å styrke lokalt næringsliv, og bidra til synergier mellom ulike regioner, men krever at kommunen må være tydelige på hvordan man ønsker at dette skal gjennomføres. Arealstrategien må svare på dette, og gi tydelige føringer for næringsaktivitet, næringslokalisering samt lokalsamfunns- og sentrumsutvikling, herunder tilknyttet boligutvikling og turisme.

Statsforvalteren ønsker Flekkefjord kommune lykke til med planarbeidet!

Med hilsen

Thomas Christian Kiland-Langeland (e.f.)
seksjonsleder plan
Seksjon plan

Mia Mathilde Maudal
rådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Vedlegg:

Kopi til:

AGDER FYLKESKOMMUNE
NORGES VASSDRAGS- OG
ENERGIDIREKTORAT (NVE)
STATENS VEGVESEN
MATTILSYNET

Postboks 788 Stoa	4809	ARENDAL
Postboks 5091 Majorstua	0301	OSLO
Postboks 1010 Nordre Ål	2605	LILLEHAMMER
Felles postmottak	2381	BRUMUNDDAL
Postboks 383		